

Jaarverslag 2016

Stichting
Migratierecht
Nederland

Inhoudsopgave

Voorwoord	3	5. Asiel&Migrantenrecht	16
1. Inleiding	5	Het tijdschrift	
Missie en visie		Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar	
Kennismakelaar		Actualiteiten	
Actualiteiten		Het vluchtelingenrecht anno 2016	
		Meestbegunstigingsclausules anno 2016	
2. Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken	8	6. Jurisprudentie Vreemdelingenrecht	20
De Werkgroep		Het tijdschrift	
Actualiteiten		Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar	
De gefinancierde rechtsbijstand		Actualiteiten	
Digitaal procederen		Veilige (derde) landen	
		Het Unierechtelijk openbare orde-begrip	
3. Cursussen en bijeenkomsten	10	7. Vragendienst	22
Het onderwijs		De vragendienst	
Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar		Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar	
Cursussen		Actualiteiten	
WRV-bijeenkomsten		Artikel 8 EVRM en de toelating van oudere vreemdelingen	
Masterclasses		Verblijfsrecht na verlies van het Nederlanderschap	
Nieuwe ontmoetingen in het migratiedebat			
Actualiteiten		8. Organisatie	25
Vreemdelingen en de BRP		Bestuur	
Het medisch uitzetbeletsel		Team	
Middelenvereiste bij gezinsmigratie		Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar	
4. Migratieweb	14	Bijlagen	26
De databank		I Cursusprogrammering 2016	
Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar		II Selectie van in 2016 bijgewoonde bijeenkomsten	
Vernieuwing Migratieweb		III Publicaties van medewerkers in 2016	
Actualiteiten			
Ontwikkelingen in de Zambrano-jurisprudentie			

Voorwoord

Het migratierecht is een complex en gelaagd rechtsgebied, dat zich voortdurend ontwikkelt onder invloed van Europese en nationale wet- en regelgeving, beleid en rechtspraak. Voor de vreemdelingenrechtelijke praktijk is vakkennis en toegang tot actuele informatie dan ook cruciaal. In 2016 heeft Stichting Migratierecht wederom de nodige hoogwaardige juridische informatievoorziening en kennisoverdracht gefaciliteerd.

Stichting Migratierecht Nederland is in 2016 voortgegaan op de in 2015 ingeslagen weg. De producten van de stichting waren wederom voor vele migratierechtjuristen belangrijke bronnen van betrouwbare informatie. Ook stimuleerde de stichting de onderlinge uitwisseling van informatie tussen deze professionals. Er is een aantal vernieuwingen in gang gezet, om de rol van kennismakelaar verder te ontwikkelen. Nu, twee jaar na de start van de stichting, is gebleken dat de organisatie financieel gezond kan draaien.

Dit jaarverslag vervult twee functies. Het informeert u over de activiteiten van Stichting Migratierecht Nederland in 2016 en het belicht de belangrijkste actualiteiten in het vreemdelingenrecht van het afgelopen jaar.

Mocht het jaarverslag aanleiding geven tot vragen of opmerkingen, dan verneem ik die graag.

Adriana van Doijeweert

Voorzitter van het bestuur

Het vreemdelingenrecht was in 2016 flink in beweging. In Europa ging veel aandacht uit naar de instroom van asielzoekers.

1. Inleiding

Missie en visie

Stichting Migratierecht Nederland (SMN) stelt zich ten doel om informatie over de rechtspositie van migranten beschikbaar te stellen aan rechtshulpverleners en andere belangstellenden, om advocaten en andere juristen op te leiden en bij te scholen in het migratierecht en om op te komen voor de rechtspositie van migranten in Nederland en de Europese Unie. De stichting heeft geen winstoogmerk.

Kennismakelaar

Net als in 2015 lag in 2016 de nadruk op het realiseren van de eerste twee hoofddoelstellingen van SMN. Het rechtstreeks opkomen voor de rechten van migranten krijgt vooralsnog geen prioriteit. Hoogwaardige juridische informatievoorziening en educatie staan voorop. Daarbij ziet SMN zich als kennismakelaar. Zo draagt SMN bij aan de kwaliteit van de rechtspleging ten aanzien van vreemdelingen. Zowel in cursussen als andere bijeenkomsten, in de vakbladen *Asiel&Migrantenrecht* en *Jurisprudentie Vreemdelingen* en in de databank *Migratieweb* heeft SMN in 2016 ingehaakt op een aantal belangrijke actuele ontwikkelingen, zoals verderop vermeld.

Bij alle activiteiten werkte SMN samen met andere organisaties. Van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Raad voor Rechtsbijstand tot VluchtelingenWerk Nederland en Sdu. Ook onderhield SMN een netwerk van experts uit onder andere de advocatuur, de wetenschap, de rechterlijke macht en de IND.

Zij deelden hun vragen en kennis met SMN en waren betrokken als docent, spreker, redacteur, auteur of annotator. Wij zijn onze partners zeer erkentelijk voor de samenwerking.

Actualiteiten

Het vreemdelingenrecht was in 2016 flink in beweging. In Europa ging veel aandacht uit naar de instroom van asielzoekers. De Europese leiders sloten een 'deal' met Turkije om de oversteek van voornamelijk Syrische vluchtelingen over de Egeïsche Zee een halt toe te roepen. Verschillende EU-lidstaten hielden verscherpt toezicht langs hun binnengrenzen of sloten die tijdelijk af. Het Hof van Justitie van de EU deed in de zaak *Ghezelbash* (JV 2016/192 nt H. Battjes) een belangrijke uitspraak over de Dublinverordening. In antwoord op prejudiciële vragen van rechtbank Den Bosch bepaalde het Hof dat asielzoekers in beroep tegen een besluit om hen over te dragen aan een andere lidstaat kunnen opkomen tegen onjuiste toepassing van de criteria voor welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van hun asielaanvraag, neergelegd in Hoofdstuk III van de verordening. Dit betekende een terugkeer naar de praktijk zoals Nederland die kende voor het arrest *Abdullahi* uit 2013.

Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens wees onder meer belangwekkende arresten over discriminatoire integratie-eisen in relatie tot gezinshereniging, in de zaak *Biao* (JV 2016/216 nt C.A. Groenendijk) en over het gewicht dat de nationale rechter moet toekennen aan het belang van het kind

in gezinsherenigingszaken, in de zaak El Ghatet (JV 2017/2 nt E. Hillbrink). Op nationaal niveau liepen verschillende relevante wetgevingstrajecten, zoals over de opzegging respectievelijk wijziging van het sociale zekerheidsverdrag met Marokko, het initiatief-wetsvoorstel tot vastlegging van rechten die Turkse vreemdelingen aan het Associatierecht ontleen en in verband met de implementatie van de Seizoensarbeidersrichtlijn 2014/26. De minister van Sociale Zaken wijzigde de boeteregels voor overtreding van de Wet arbeid vreemdelingen, na aansporing daartoe door de hoogste bestuursrechter.

Uit de nationale rechtspraak is onder meer van belang dat de Afdeling bestuursrechtspraak afscheid nam van het 'ne bis in idem'-beoordelingskader, zoals dat sinds 2003 gold en uit oogpunt van rechtsbescherming niet onomstreden was. Ook met betrekking tot de inherente afwijkingsbevoegdheid van bestuursorganen (artikel 4:84 Awb) ging de Afdeling om. Zij oordeelde dat omstandigheden die bij het opstellen van een beleidsregel zijn verdisconteerd of moeten worden geacht te zijn verdisconteerd niet reeds daarom buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

Bij rechtbanken leefden in 2016 nog vragen over de nareis van familieleden van vreemdelingen die als alleenstaande minderjarige zijn ingereisd en aan wie na hun 18e verjaardag een asielvergunning is verleend. De vreemdelingenkamer Amsterdam stelde daarom prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU over het begrip alleenstaande minderjarige in artikel 2, sub f, Gezinsherenigingsrichtlijn.

Naast deze greep uit de ontwikkelingen in 2016 waren er meer vakinhoudelijke ontwikkelingen. Daarover leest u op de volgende pagina's.

Circa 525 professionals zijn aangesloten bij de WRV. Zij kunnen gebruik maken van Migratieweb en ontvangen de tijdschriften Jurisprudentie Vreemdelingenrecht en Asiel&Migrantenrecht.

2. Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken

De Werkgroep

De Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken (WRV) bevordert de uitwisseling van kennis en informatie tussen advocaten, wetenschappers en andere deskundigen op het terrein van het vreemdelingenrecht. SMN voert het secretariaat van de werkgroep.

Circa 525 professionals zijn aangesloten bij de WRV. Zij kunnen gebruik maken van Migratieweb en ontvangen de tijdschriften Jurisprudentie Vreemdelingenrecht en Asiel&Migrantenrecht. Ook kunnen zij tegen gereduceerd tarief deelnemen aan cursussen en bijeenkomsten die SMN organiseert en zaakgerelateerde vragen voorleggen aan de Vragendienst.

Het volgen van de ontwikkelingen in het vreemdelingenrecht door lid te zijn van de WRV is één van de deskundigheidseisen die de Raad voor Rechtsbijstand stelt aan de inschrijving voor de specialisaties vreemdelingenrecht, vreemdelingenpiket en vreemdelingenbewaring.

Actualiteiten

De gefinancierde rechtsbijstand

In het migratierecht maken veel rechtzoekenden gebruik van gesubsidieerde rechtsbijstand. Op 31 mei 2016 kondigde het kabinet een pakket maatregelen aan om te komen tot een toekomstbestendig stelsel voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Het betrof voorgestelde maatregelen als het verlagen van het maximum aantal punten per jaar van 2000 naar 900, het invoeren van een versterkte eerstelijnsvoorziening en van een trajecttoevoeging. Op verschillende voorgenomen maatregelen kwam scherpe kritiek, onder andere van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). Er werd gewaarschuwd dat deze maatregelen kwalitatief goede rechtsbijstand tenietdoen. SMN volgt de ontwikkelingen ten aanzien van de gesubsidieerde rechtsbijstand nauwlettend, aangezien vergaande bezuinigingen op de rechtsbijstand een bedreiging vormen voor het voortbestaan van de WRV en haar leden.

Digitaal procederen

Voor het moderniseringsprogramma Kwaliteit en Innovatie (KEI) van de Rechtspraak was 2016 een cruciaal jaar. In de zomer werden de wetten en besluiten die digitaal procederen mogelijk maken. Deze treden gefaseerd in werking. KEI Rechtspraak is belast met het ontwerpen van een webportaal dat het digitaal procederen mogelijk moet maken en werkt in dit proces nauw samen met ketenpartners als de NOvA en de IND. Naar verwachting zal digitaal procederen in 2017 verplicht worden, eerst in asiel- en bewaringszaken en daarna in reguliere vreemdelingenzaken. Om leden van de WRV hierop voor te bereiden organiseerde SMN op de WRV-bijeenkomst in juni 2016 een workshop digitaal procederen en in december 2016 een cursus digitaal procederen. In maart 2016 verscheen in A&MR een interview met een advocaat, een IND-medewerker en een teamleider bij de rechtbank over hun ervaringen met vrijwillig digitaal procederen.

3. Cursussen en bijeenkomsten

Het onderwijs

SMN faciliteert de overdracht van specialistische kennis en informatie vreemdelingenrechtadvocaten en andere professionals. SMN brengt de kennisbehoeften in de praktijk van vooral de rechtshulpverlening en de voortschrijdende inzichten uit de wetenschap bij elkaar. Door de vele contacten met zowel praktijkjuristen als wetenschappers kan SMN hier goed op inspelen. De programmering van de onderwijsactiviteiten wordt ook gevoed vanuit de vragen die aan de Vragendienst worden voorgelegd en de discussies in de (redacties van) A&MR en JV. SMN is een door de Nederlandse Orde van Advocaten erkend opleidingsinstelling in het kader van de permanente opleiding (PO), onderhoud vakbekwaamheid.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

Cursussen

In 2016 bestendigde SMN het aanbod van werk cursussen, actualiteitencursussen en WRV-bijeenkomsten (*zie bijlage I voor een overzicht*). Daarnaast startte SMN met de beoogde innovatie door het organiseren van masterclasses en andere (publieks) bijeenkomsten.

De cursussen hadden een gemiddelde bezetting van 19 cursisten, van wie veruit de meesten werkzaam zijn als advocaat. Ook medewerkers van VluchtelingenWerk Nederland, van het Juridisch Loket en van SMN namen deel aan cursussen.

Cursisten waren zeer positief over de cursussen en waardeerden die met gemiddeld een 8,2. De belangstelling voor de cursus 'Actualiteiten vreemdelingenbewaring' was in 2016 onverminderd groot. Mirjam van Riel, Bas van Velzen en Jim Waasdorp gaven gezamenlijk vijf goed gewaardeerde bewaringscursussen.

Alle cursussen sloten aan bij de actualiteit. Dit gold in het bijzonder voor de flitscursus 'Prejudiciële vragen over ingang inreisverbod en bewaring' in april 2016. Die diende ertoe cursisten vlot bij te praten over recente prejudiciële vragen van de Hoge Raad (JV 2016/134 nt P. Boeles) over het moment waarop een inreisverbod of een daarmee gelijk te stellen ongewenstverklaring aanvangt en over de einduitspraak in de procedure waarin de Afdeling Bestuursrechtspraak een prejudiciële vraag had gesteld over bewaring op grond van artikel 8 lid 3, onder e, Opvangrichtlijn van een vreemdeling die rechtmatig verblijf heeft hangende een asielaanvraag (JV 2016/143 nt M.F. Wijngaarden).

Elke cursus werd gegeven door een advocaat en een docent uit een andere werkkring. Bij de cursus over de Basisregistratie Personen waren drie docenten. Mede dankzij een nieuwe opzet van de WRV-bijeenkomsten werkte SMN in 2016 samen met 20 nieuwe docenten, uit de advocatuur, de wetenschap, de rechterlijke macht, de IND, de Raad voor de Kinderbescherming, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken en een NGO.

WRV-bijeenkomsten

In juni en in december kwam de WRV bijeen. Aan beide WRV-bijeenkomsten namen ruim 140 personen deel. Kees Groenendijk, Barbara Wegelin, Aniel Pahladsingh en Julien Luscuere verzorgden de plenaire inleidingen. Nieuw was dat er naast het plenaire deel kleinere parallelsessies waren, waarin dieper werd ingegaan op actuele onderwerpen. De onderwerpen in deze sessies liepen uiteen van digitaal procederen in vreemdelingenzaken tot het EU Grondrechtenhandvest en de Dublinverordening. Deze opzet biedt deelnemers meer keuzemogelijkheid. Wel is gebleken dat er iets meer tijd dan één uur moet worden ingeruimd voor de parallelsessies.

Masterclasses

Om meer differentiatie naar niveau te bieden en nieuwe doelgroepen te bereiken, startte SMN in 2016 met het organiseren van masterclasses. Dit zijn verdiepingsbijeenkomsten rond een actueel thema, waarvoor SMN circa twaalf advocaten, rechters, beleidsmakers, onderzoekers en andere professionals met een bijzondere deskundigheid op het thema uitnodigt om hun kennis en ervaringen te delen. De eerste masterclass ging over de rechterlijke toetsing aan artikel 8 EVRM, met inleidingen van Eva Hilbrink en Tomas Weterings. De tweede masterclass betrof het openbare orde begrip, met inleidingen van Pieter Boeles en Frank Heinink. Beide bijeenkomsten vormden een waardevolle aanvulling op het cursusaanbod. SMN zal ook in komende jaren masterclasses organiseren.

Nieuwe ontmoetingen in het migratiedebat

Vanuit de ambitie om een jaarlijkse publiekslezing over een migratierechtelijk thema te organiseren, startte SMN in 2016 in samenwerking met De Nieuwe Poort en het Expatcenter Amsterdam het project 'Nieuwe ontmoetingen in het migratiedebat'. Het project, dat tot in 2018 loopt, is erop gericht om mensen die op verschillende manieren bij het onderwerp migratie betrokken zijn met elkaar in gesprek te brengen en, voorbij de polemiek,

ervaringen en ideeën uit te wisselen. Dit gebeurt enerzijds in de besloten setting van een reeks diners pensant, waarbij de deelnemers de agenda bepalen, en anderzijds in met twee publieksbijeenkomsten. De gespreksleiding is in handen van Krijn van Beek en Casper Thomas.

Actualiteiten

Vreemdelingen en de BRP

SMN krijgt vanuit de praktijk geregeld vragen over de Basisregistratie Personen (BRP), de opvolger van de GBA. Om deze reden organiseerde SMN in 2016 voor het eerst een werk cursus over de BRP. Hiervoor was veel animo. Vreemdelingenrechtadvocaten hebben behoefte aan meer inzicht in het web van regels en procedures rond de BRP. Zo ontstaan problemen als vreemdelingen persoonsgegevens willen laten wijzigen maar zij geen bron documenten kunnen overleggen of de authenticiteit daarvan niet verifieerbaar is (zie bijvoorbeeld de **Afdelingsuitspraken ECLI:NL:RVS:2016:2704 en ECLI:NL:RVS:2016:3179**). Hoe kunnen zij aantonen dat de geregistreerde gegevens niet juist zijn en ander nieuwe gegevens wel? Welke bewijskracht hebben verschillende soorten documenten? Welke bevoegdheden hebben ambtenaren bij het doorvoeren van correcties? Welke betekenis heeft de codering in de BRP? Wat is de rol van de IND in dit proces? Deze en andere vragen kwamen in de cursus aan bod. De feedback van cursisten wordt gebruikt om in een volgende editie van de cursus nog meer handvatten voor de praktijk aan te reiken.

Het medisch uitzetbeletsel

In 2016 werden veel procedures gevoerd over de vraag wanneer een vertrekplichtige vreemdeling vanwege gezondheidsproblemen op grond van artikel 64 Vw 2000 uitstel van vertrek moet worden verleend, over de medische advisering en over verblijfstechnische aspecten van het medisch uitzetbeletsel. Zo oordeelde de Afdeling dat het begrip 'verblijfsge' ook ziet op situatie waarin een zogenoemde artikel 64 Vw-status door een onzorgvuldig advies van het Bureau Medische Advisering (BMA) te laat wordt verleend (**ECLI:RVS:2016:1761**). 13 december 2016 deed het EHRM in de zaak Paposhvili een belangwekkende uitspraak over de bescherming die artikel 3 EVRM biedt tegen de uitzetting van ernstig zieke vreemdelingen (**JV 2017/22 nt B.E.P. Myjer**). Op diezelfde dag was er op de WRV-bijeenkomst een workshop over de actualiteiten in de jurisprudentie over artikel 64 Vw, veel voorkomende gezondheidsproblemen van vreemdelingen en de relevante juridische en medische kaders. Docenten Marjon Peeters en Evert Bloemen behandelen onder meer het functioneren van het BMA, het inbrengen van contra-expertise en tuchtrechtelijk procederen tegen BMA-artsen. In 2017 zal SMN een verdiepingscursus over dit onderwerp aanbieden.

Middelenvereiste bij gezinsmigratie

Bij aanvragen voor gezinshereniging kan een inkomensvereiste gelden. Artikel 7 lid 1 onder c Gezinsherenigingsrichtlijn 2003/86 staat het toe dat lidstaten verlangen dat de gezinshereniger beschikt over voldoende stabiele en regelmatige inkomsten om zijn gezin te onderhouden, zonder een beroep te doen op sociale bijstand. Over het vereiste dat de bestaansmiddelen duurzaam zijn wees het Hof van Justitie van de EU in april 2016 het arrest Khachab (**JV 2016/171 nt M. Wiersma**). Hierin stelt het Hof (opnieuw) voorop dat aangezien gezinshereniging de algemene regel is, de bevoegdheid om een inkomenseis te stellen strikt moet worden uitgelegd. Het Hof acht de Spaanse inkomensstoets, waarbij een prospectieve beoordeling van de inkomsten van de gezinshereniger wordt gebaseerd op de zes maanden voorafgaand aan de aanvraag, niet ontoelaatbaar. De Nederlandse eis dat een gezinshereniger zonder vast contract gedurende een periode van drie jaar voorafgaand aan de aanvraag over voldoende inkomen moet beschikken gaat echter aanzienlijk verder. Bovendien vereist het Hof in Khachab opnieuw een individuele beoordeling, waarbij alle relevante omstandigheden worden betrokken. Vervolgens oordeelde de Afdeling dat de Staatssecretaris aangevoerde omstandigheden in de beoordeling van de duurzaamheid van de middelen moet betrekken. Bovendien erkende de Afdeling dat kan worden betwijfeld of de regel, dat de bestaansmiddelen in de 36 maanden voorafgaand aan de aanvraag moeten voldoen aan het normbedrag op het moment van de aanvraag, in overeenstemming is met het evenredigheidsbeginsel (**JV 2016/289 nt M. Wiersma**). De gezinshereniger weet immers niet van tevoren hoe hoog het normbedrag op dat moment zal zijn. Aan deze rechtspraak werd aandacht besteed in de cursus Middelenvereiste en op de WRV-bijeenkomsten. Zij leidde begin 2017 tot de aankondiging van een beleidswijziging.

Ter verrijking van de databank werd advocaten nadrukkelijk verzocht om relevante, niet gepubliceerde uitspraken te delen via Migratieweb.

4. Migratieweb

De databank

In de databank Migratieweb wordt juridische informatie over het reguliere vreemdelingenrecht en aanverwante rechtsgebieden beschikbaar gesteld aan professionals en andere belangstellenden. Vooral praktijkjuristen, zoals rechtshulpverleners en medewerkers van de rechterlijke macht, en wetenschappers gebruiken Migratieweb. Aan enkele universiteiten hebben ook studenten toegang tot Migratieweb.

Migratieweb bevat ruim 33.000 documenten, waarvan meer dan 80% redactioneel verrijkt en vrijgegeven voor gebruikers van de databank. Het grootste deel van de documenten (circa 80%) in Migratieweb betreft jurisprudentie. De databank bevat ook wet- en regelgeving, parlementaire stukken en literatuur. De redactie van Migratieweb bestaat uit juristen. Zij selecteren de relevante documenten en voorziet die van trefwoorden, kernbegrippen, een samenvatting en links naar andere documenten. Deze metadata maakt het mogelijk om snel de context en de relevantie van een document te beoordelen. Dit is de grote meerwaarde van Migratieweb ten opzichte van veel andere digitale bronnen.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

Ter verrijking van de databank werd advocaten nadrukkelijk verzocht om relevante, niet gepubliceerde uitspraken te delen via Migratieweb. Dit gebeurde zowel in de attenderingsmail die de redactie minstens één keer per week verstuurt als bij het beantwoorden van vragen die aan de Vragendienst worden

voorgelegd. Dit heeft eraan bijgedragen dat in 2016 enkele tientallen interessante uitspraken in Migratieweb zijn opgenomen, die (nog) niet elders zijn gepubliceerd. Ook startte de redactie in 2016 met het plaatsen van masterscripties over aan het migratierecht gerelateerde onderwerpen, die zijn beoordeeld met een 8 of hoger.

De redactie van Migratieweb bewerkte en publiceerde in 2016 ruim 1800 documenten. Hiermee was de productie gelijk aan het jaarlijkse gemiddelde over de periode 2004-2014. Het valt op dat er bijna twee keer zoveel parlementaire stukken zijn geplaatst als gemiddeld in de laatste tien jaar. Veel van de geplaatste kamerstukken hebben betrekking op de invoering van de Tijdelijk wet Bestuursmaatregelen terrorismebestrijding en daarmee samenhangende voorstellen tot wijzigingen van de Rijkswet op het Nederlanderschap en de Paspoortwet, op de invoering van wetgeving in verband met het Programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak (KEI) en op de implementatie van EU-richtlijnen.

Vernieuwing Migratieweb

Migratieweb is in 2003 gebouwd en in de loop der jaren doorontwikkeld. De grenzen aan verdere aanpassingen in de huidige databank zijn echter bereikt, terwijl een betere zoekfunctionaliteit, een efficiëntere redactionele omgeving en een modernere vormgeving nodig zijn. Daarom is in 2016 besloten een nieuw Migratieweb te laten bouwen, dat gebruiksvriendelijker en toekomstbestendig is, met behoud van alle content. SMN heeft hiertoe een

Programma van eisen opgesteld en op basis van de voorstellen van verschillende bedrijven een leverancierskeuze gemaakt. Het nieuwe Migratieweb wordt gebouwd door KennisMeester. Na afstemming over de aanpak en planning van het project, startte KennisMeester in het derde kwartaal van 2016 met het ontwikkelen van de nieuwe databank. Hierbij is zowel de coördinator van Migratieweb als de directeur van SMN betrokken, ondersteund door een extern adviseur, Michel Mooren. Andere redacteurs en enkele externe gebruikers zullen worden gevraagd de nieuwe databank in de productieomgeving te testen. Naar verwachting wordt het nieuwe Migratieweb medio 2017 opgeleverd.

Actualiteiten

Ontwikkelingen in de Zambrano-jurisprudentie

Ook in 2016 bleef de zgn. Zambrano jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU zich ontwikkelen. Enerzijds benadrukt het Hof steeds opnieuw dat artikel 20 van het Verdrag betreffende de Werking van de EU (VWEU) een laatste redmiddel is dat alleen in uitzonderlijke situaties soelaas biedt. Zo oordeelde het Hof op 30 juni 2016 dat een Pakistaanse moeder en haar twee minderjarige Unieburgerkinderen geen verblijfsrecht in de gastlidstaat aan deze bepaling ontleen, als zij op grond van een andere Unierechtelijke bepaling een verblijfsrecht zouden hebben (**JV 2016/285 nt H. Oosterom-Staples**). Anderzijds verklaart het Hof het Zambrano-criterium van toepassing op steeds meer verschillende uitzonderingssituaties. Zo ook bij de beantwoording van vragen over toepassing van dit criterium in twee zaken met openbare orde aspecten.

Op 13 september 2016 oordeelde de Grote Kamer van het Hof in die zaken, C.S. en Rendón Marín (**JV 2016/302 nt G.T. Davies**), dat het Unieburgerschap van minderjarige kinderen ook bescherming kan bieden tegen uitzetting van de verzorgende derdelander-ouder met een strafblad. Op 8 september 2016 nam Advocaat-Generaal Szpunar zijn conclusie in de door de Centrale Raad van Beroep naar het Hof verwezen zaken Chavez-Vilchez e.a. Als de Grote Kamer van het Hof de strekking van die conclusie volgt, zal dit positieve gevolgen hebben voor de groep Nederlandse kinderen die primair worden verzorgd door een derdelander-ouder zonder verblijfsstatus. In afwachting van het arrest in Chavez-Vilchez houdt de staatssecretaris - al dan niet daartoe door de rechter verplicht - in de meeste zaken met Zambrano aspecten.

5. Asiel&Migrantenrecht

Het tijdschrift

Asiel&Migrantenrecht (A&MR) informeert over ontwikkelingen in het nationale en internationale vluchtelingenrecht en regulier vreemdelingenrecht. A&MR biedt inzichten die direct toepasbaar zijn in de praktijk, overzichten op hoofdlijnen, reflectie en discussie. SMN brengt het vakblad gezamenlijk met VluchtelingenWerk Nederland (VWN) uit. Het redactiesecretariaat is ondergebracht bij SMN.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

In 2016 verschenen tien afleveringen, waarvan één dubbelnummer. Iedere aflevering bevatte een redactioneel, een kroniek, 'Vraag & antwoord', afwisselend verzorgd door VWN en SMN, 'Uitspraak uitgelicht', de overzichten Beleid, Agenda, Literatuur en een column. Acht juristen, die werkzaam zijn in migratierechtelijk Europa, schreven de columns. De kronieken waren gewijd aan gezinshereniging, opvang asielzoekers, toelatingsgronden asiel (tweemaal), inburgering, openbare orde en procesrecht. Voorts verschenen er 31 artikelen, waaronder acht opiniestukken, zes verslagen van een symposium of verdediging van een proefschrift, drie peer reviewed artikelen en één boekbespreking. Ook werden drie interviews geplaatst: een interview met een rechter, een advocaat en een IND-medewerker over digitaal procederen, een interview met voormalig Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, Navi Pillay, en een interview met scheidend redactielid Rene Bruin.

Rene Bruin was redacteur vanaf het ontstaan van één van de voorlopers van A&MR, de NAV, tot en met de zevende jaargang van A&MR. De redactie zal hem en zijn brede kennis missen. Dit geldt ook voor redacteur en advocaat Tomas Weterings, die in juli 2016 onverwacht overleed. Hij is in A&MR herdacht met een 'In Memoriam'.

In 2016 maakten voorts deel uit van de redactie:

- Dana Baldinger, rechter, rechtbank Amsterdam; ondersteund door stafjuristen Berkay Berk en Josine Krikke
- Johan ten Berg, senior procesvertegenwoordiger, IND
- Karina Franssen, senior juridisch adviseur, VWN
- Karen Geertsema, SMN en onderzoeker, Vrije Universiteit (redactiesecretaris)
- Kees Groenendijk, emeritus hoogleraar rechtssociologie, Radboud Universiteit Nijmegen
- Taco Groenewegen, universitair docent, Universiteit van Amsterdam
- Annelies Hoftijzer, advocaat te Amsterdam
- Stefan Kok, universitair docent, Universiteit Leiden
- Helen Oosterom-Staples, universitair docent, Tilburg University
- Mirjam van Riel, advocaat te Alkmaar
- Lieneke Slingenberg, universitair docent, Vrije Universiteit
- Ashley Terlouw, hoogleraar rechtssociologie, Radboud Universiteit Nijmegen (voorzitter)

De kopijstroom blijft een aandachtspunt. De redactie leest kritisch mee en stelt kwaliteit boven kwantiteit, wat er een enkele keer toe leidt dat een concept artikel niet wordt geplaatst. De samenwerking tussen auteurs, redactie en eindredactie heeft voortdurend de aandacht en verloopt over het algemeen goed. Redactieleden dragen bij aan de kopij door zelf te schrijven en auteurs te werven. De peer review procedure is behulpzaam gebleken. Auteurs ontvangen als dank voor hun inspanningen een VVV-bon. Die vergoeding wordt in 2017 verhoogd.

De redactieraad kwam eenmaal bijeen en besprak de inhoudelijke en zakelijke resultaten met de uitgevers, redactie en eindredactie. Daarbij werd het aangepaste redactiestatuut goedgekeurd.

Actualiteiten

Het vluchtelingenrecht anno 2016

Het jaar 2016 stond in het teken van de grote aantallen asielzoekers die naar Europa probeerden te komen, de politieke crisis die dit in de EU veroorzaakte en de 'EU-Turkije deal'. A&MR heeft op verschillende manieren nuance geboden op dit actuele en politiek gevoelige thema. Een aantal columnisten heeft vanuit eigen expertise geschreven over de interne en externe onderhandelingen van de EU, mede vanuit het perspectief van het Nederlands voorzitterschap in de eerste helft van het jaar. Twee redactieleden schreven een opiniestuk over de EU-Turkije deal. Het dubbelnummer was geheel gewijd aan het thema Europees vluchtelingenbeleid anno 2016. Het bevatte onder meer een kritische analyse van de nationale maatregelen tot versnelling van de asielprocedure en de verlenging van de beslistermijnen en een artikel over het concept veilig land van herkomst, waarover kort daarop advocaat-generaal Widdershoven de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State adviseerde (*zie ook hoofdstuk 6*). Ook de analyses van de Dublinverordening, gezinshereniging van vluchtelingen, de tijdelijke beschermingsrichtlijn en de ontwikkeling van 'safe zones' buiten de EU gaven het juridische en politieke debat verdieping. Een verslag van de situatie in Griekenland illustreerde de praktische problemen rond de EU-onderhandelingen over het creëren van hotspots om de aanvragen van asielzoekers te behandelen en over het herplaatsen van asielzoekers binnen de EU. Tot slot werd aandacht gegeven aan de inburgering en integratie van statushouders om het nationale debat over dit onderwerp te verrijken.

Meestbegunstigingsclausules anno 2016

Een ander onderwerp dat in 2016 speelde is de meestbegunstigingsclausule in Handelsverdragen en Associatieovereenkomsten. Amerikaanse en Japanse zelfstandigen konden op basis van dergelijke clausules in handelsverdragen tussen Nederland en respectievelijk de Verenigde Staten en Japan zonder verblijfsrechtelijke beperking in Nederland wonen en werken. De advocatuur heeft bevochten dat deze vrije vestiging ook voor werknemers in loondienst gold. De Afdeling bevestigde in 2014 een interpretatie van het Nederlands-Zwitsers Traktaat, waardoor werkgevers van Japanse werknemers geen tewerkstellingsvergunning nodig hebben. Advocaten betoogden dat deze interpretatie ook opgeld doet voor andere Handelsverdragen en de EU-Associatieovereenkomsten met toekomstige EU-lidstaten. Zo werd de rechtspraak over het meestbegunstigingsmechanisme een probleem voor de Nederlandse overheid bij het reguleren van de komst van potentieel grote groepen vreemdelingen. In 2016 probeerde de overheid het jurisprudentiële tij te keren. In een procedure bij de Afdeling bracht zij een diplomatieke notawisseling over de uitleg van het Nederlands-Zwitsers Traktaat in. Hierop is de Afdeling omgegaan voor wat betreft de uitleg van dit Traktaat (*JV 2017/8 nt S.H.J.M. Roelofs*). De Afdeling overwoog dat dit sinds 1 juni 2002 geen verblijfsrechtelijke betekenis meer kent en daarmee geen verblijfsrechtelijke gevolgen meer toekent aan de meestbegunstigingsclausule in allerlei andere Handelsverdragen en Associatieovereenkomsten. Kopij over dit onderwerp leidde binnen de redactie van A&MR tot discussie over de betekenis van het Verdragenrecht. Wat is nog het gewicht van de bedoeling van partijen bij het sluiten van een overeenkomst of verdrag, als die bedoeling op grond van meestbegunstigingsclausules opzij gezet wordt? En hoe werkt het Verdragenrecht door in het Unierecht? De redactie verwacht dat het laatste woord over dit onderwerp nog niet is gezegd.

104 van de 320 gepubliceerde uitspraken werden geannoteerd. Hiermee ligt het aandeel geannoteerde uitspraken aanzienlijk hoger dan in 2015 en ruim boven de nagestreefde 25%.

6. Jurispudentie vreemdelingenrecht

Het tijdschrift

Jurispudentie Vreemdelingenrecht (JV) bevat de belangrijkste rechterlijke uitspraken in het reguliere vreemdelingenrecht, het asielrecht en aanverwante onderwerpen als het nationaliteitsrecht en de Wet arbeid vreemdelingen. Uitspraken worden voorzien van trefwoorden, samenvatting en, indien nodig, annotaties. JV is te lezen op papier, op Migratieweb, op www.migratierecht.nl en in een app. SMN en Sdu geven JV gezamenlijk uit. Het redactiesecretariaat is ondergebracht bij SMN.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

In 2016 verschenen 16 afleveringen, die in totaal 320 uitspraken bevatten. De hoofdmoot (217) van de voor publicatie geselecteerde uitspraken is gewezen door de Afdeling Bestuursrecht-spraak van de Raad van State (Afdeling). 104 van de 320 gepubliceerde uitspraken werden geannoteerd. Hiermee ligt het aandeel geannoteerde uitspraken aanzienlijk hoger dan in 2015 en ruim boven de nagestreefde 25%.

De redactie van JV werd in 2016 gevormd door:

- Hemme Battjes, hoogleraar Europees asielrecht, Vrije Universiteit
- Mirjam van Riel, advocaat te Alkmaar
- Ton Gielen, rechter, rechtbank Amsterdam
- Frank Heinink, juridisch adviseur, IND procesvertegenwoordiging
- Sadhia Rafi, senior consulent, VluchtelingenWerk Nederland
- Marcel Reurs, advocaat te Amsterdam (voorzitter)
- Gerd Westendorp, SMN (redactiesecretaris)

In 2016 bestond JV 20 jaar. Er is een speciaal jubileumnummer samengesteld. In januari 2017 verschijnt het jubileumnummer en vindt er een seminar plaats ter gelegenheid van het jubileum van JV.

Actualiteiten

Veilige (derde) landen

In 2016 zijn veel uitspraken gedaan over het al dan niet kunnen aanwijzen van landen als veilig (derde) land. De Afdeling vroeg advocaat-generaal (AG) Widdershoven te onderzoeken of, mede gelet op het Vluchtelingenverdrag, het EVRM en het Unierecht, de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie bij het afwijzen van een asielaanvraag zonder nadere motivering kan verwijzen naar een nationale lijst van veilige landen van herkomst. Ook werd de AG gevraagd of een land als veilig kan worden beschouwd, indien het niet overal of niet voor iedereen veilig is. In zijn conclusie overwoog de AG dat een land in algemene zin geen veilig land is als “vooraf duidelijk identificeerbare (minderheids)groepen van een zekere omvang”, zoals LHBTI of vrouwen, systematisch gevaar lopen op vervolging of een onmenselijke behandeling. Dit geldt ook als de veiligheidssituatie niet stabiel is of een groot deel van het land onveilig is. Maar een land kan wel als veilig worden aangemerkt met daarbij een uitzondering voor specifieke groepen. Ook kan een geografische beperking worden aangebracht voor een onveilig deel van een land, mits dat relatief klein is en er een duidelijke scheidslijn bestaat met het veilige deel. De Staatssecretaris moet zorgvuldig en gedegen onderzoeken of een land in het algemeen als veilig kan worden aangemerkt. Staat een land eenmaal op de nationale lijst van veilige landen, dan mag hij ervan uitgaan dat het in algemene zin veilig en is het

aan de vreemdeling om aannemelijk te maken dat dit in zijn geval niet zo is, aldus de AG (**ECLI:NL:RVS:2016:2040**). In een uitspraak van 14 september 2016 volgde de Afdeling de AG hierin (**JV 2016/271 nt P. Boeles**). In zijn annotatie beschreef Pieter Boeles op welke manieren (Albanese, homoseksuele) asielzoekers nog zouden kunnen aanvoeren dat hun land van herkomst (voor hen) niet veilig is. Ook over andere minderheden, zoals LHBTI's in Marokko en Roma in Albanië en in Macedonië, verscheen jurisprudentie. Een aantal landen in het Midden-Oosten is aangewezen als veilige derde land, terwijl zij geen partij zijn bij het Vluchtelingenverdrag. Rechtbanken hebben zich uitgelaten over de vraag of die landen voldoende bescherming bieden, maar de Afdeling moet hierover nog oordelen.

Het Unierechtelijk openbare orde-begrip

In 2015 heeft het Hof van Justitie van de EU in de zaak Zh. en O. geoordeeld dat het begrip openbare orde in de Terugkeerrichtlijn bij het onthouden van een vertrektermijn veronderstelt dat er, naast de verstoring van de maatschappelijke orde, sprake is van een werkelijke, actuele en voldoende ernstige bedreiging die een fundamenteel belang van de samenleving aantast (**JV 2015/209 nt G.N. Cornelisse**). **Onder invloed van dat arrest en het Hofarrest in de zaak N.** (**JV 2016/90 nt G.N. Cornelisse**) moest de Staatssecretaris in alle gevallen waarin de Afdeling het criterium van de daadwerkelijke, actuele bedreiging van toepassing acht beter motiveren dat de vreemdeling een gevaar voor de openbare orde vormt (**zie o.a. JV 2016/143 nt M. Wijngaarden, JV 2016/199 nt P. Boeles**). Ook maakte de Afdeling in 2016 uit dat het Unierechtelijke openbare orde-begrip geldt bij elk zwaar inreisverbod, ongeacht de duur (**JV 2017/48**). Het is de vraag wat deze rechtspraak betekent voor het Nederlandse beleid van de glijdende schaal en voor het openbare orde-begrip in andere Europese regelgeving zoals de Schengen Uitvoeringsovereenkomst en de Visumcode. Ook onder invloed van het arrest Zh. en O. kwam het in 2016 voor dat de

rechter in strafzaken over het zich in weerwil van een ongewenstverklaring of zwaar inreisverbod in Nederland bevinden beoordeelde of de verdachte vreemdeling een actuele en ernstige bedreiging vormde voor de openbare orde. Dit leidde tot rechtspraak over de behoorlijke taakverdeling tussen de bestuursrechter en de strafrechter (**zie bijvoorbeeld ECLI:NL:HR:2016:616**). Intussen scherpte de Staatssecretaris de glijdende schaal ten aanzien van vluchtelingen aan en kondigde de Adviescommissie Vreemdelingenzaken een beleidsadvies aan over het openbare orde beleid in brede zin en de glijdende schaal. Het Unierechtelijke openbare orde-begrip kwam aan bod in de SMN cursus Crimmigratie, waaraan zowel vreemdelingenrecht als strafrechtadvocaten deelnemen. Ook in A&MR was er aandacht voor, met in nummer 5 het artikel 'Gevaar voor openbare orde. Een nieuwe blik op de glijdende schaal' van Pieter Boeles en in nummer 8 'Uitspraak uitgelicht – Algemene onderzoeks- en motiveringsplicht voor staatssecretaris bij communautaire openbareordebegrippen' van Jim Waasdorp. In september 2016 stond het onderwerp centraal in een masterclass voor een selecte groep advocaten, rechters, IND-medewerkers en onderzoekers uit het straf- en het migratierecht.

7. Vragendienst

De Vragendienst

Bij de WRV aangesloten rechtshulpverleners kunnen zaak-gerelateerde vragen voorleggen aan de Vragendienst. Deze dienst is primair bedoeld ter ondersteuning van WRV-leden, maar hij vervult voor SMN ook een signaleringsfunctie. Verschillende medewerkers en Pieter Boeles, emeritus hoogleraar migratierecht, beantwoorden de vragen.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

In 2016 ontving de Vragendienst ongeveer 200 vragen, over uiteenlopende onderwerpen, meer of minder complex. Onderwerpen die geregeld terugkwamen zijn arbeidsmigratierecht, de Wet inburgering, nationaliteitsrecht, het Associatierecht EEG-Turkije, het middelenvereiste, Verblijfsrichtlijn 2004/38 en Gezinsherenigingsrichtlijn 2003/86. Zie in de kaderteksten hieronder twee voorbeelden van veelgestelde vragen. Bij vragen met een asielrechtelijke component kunnen medewerkers van de Vragendienst zo nodig de Helpdesk van VluchtelingenWerk Nederland raadplegen. Vice versa kunnen medewerkers van de Helpdesk vragen over het reguliere vreemdelingenrecht aan de Vragendienst voorleggen. In 2016 maakte de Vragendienst zes keer gebruik van deze mogelijkheid en de Helpdesk vijf keer.

Mede via de Vragendienst houdt SMN voeling met wat er speelt in de praktijk van rechtsbijstandverlening aan vreemdelingen. In 2016 vormend drie aan de Vragendienst voorgelegde casus het uitgangspunt voor bijdragen aan de rubriek 'Vraag en Antwoord'

in A&MR en schreef Pieter Boeles naar aanleiding van een Associatierechtelijke vraag over artikel 13 Besluit 1/80 het artikel 'Een niet-gestelde vraag. Reikwijdte van de standstill-clausule'. Signaleringen vanuit de Vragendienst droegen ook bij aan de programmering van de cursussen en WRV-bijeenkomsten. Een voorbeeld hiervan is de cursus 'BRP: weg ermee?'

Actualiteiten

Artikel 8 EVRM en de toelating van oudere vreemdelingen

Tot 1 oktober 2012 konden alleenstaande vreemdelingen vanaf 65 jaar onder bepaalde voorwaarden een vergunning krijgen voor verblijf bij een meerderjarig kind in Nederland. Hiervoor gold het op artikel 3.25 Vb 2000 gebaseerde ouderenbeleid, dat was opgenomen in B2.7 Vc 2000. Met de afschaffing van de regeling voor ouderen werd beoogd terug te keren naar de uitgangssituatie dat gezinshereniging wordt beperkt tot het kerngezin en die gevallen waarin de niet-toelating in strijd zou zijn met het in artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op respect voor het familieleven. Artikel 8 EVRM biedt in dit verband alleen soelaas aan meerderjarige vreemdelingen als er sprake is van een meer dan gebruikelijke afhankelijkheidsrelatie (more than normal emotional ties). Advocaten willen van de Vragendienst graag weten welke toets de IND aanlegt om te beoordelen of er sprake is van more than normal emotional ties. Het EHRM heeft in het verleden in de arresten Javeed (**JV 2001/303 nt P. Boeles**) en Onur (**JV 2009/141**) een aantal factoren genoemd die hierbij van belang zijn, zoals financiële afhankelijkheid en de gezondheid

van betrokkene. Maar volgens advocaten bieden die algemeen geformuleerde factoren onvoldoende houvast. Daarbij komt dat er over dit onderwerp sinds de afschaffing van het ouderbeleid slechts drie (rechtbank)uitspraken zijn gepubliceerd (**ECLI:NL:RBDHA:2015:13446**, **ECLI:NL:RBDHA:2016:16392** en **ECLI:NL:RBDHA:2015:7200**). Op Migratieweb staat hierover nog een niet gepubliceerde uitspraak uit 2015. Uit deze uitspraken volgt dat een meer dan gebruikelijke afhankelijkheid tussen volwassenen niet snel wordt aangenomen. In al deze gevallen oordeelde de rechter dat de oudere niet onder de bescherming van artikel 8 EVRM valt, omdat geen sprake is van een meer dan gebruikelijke afhankelijkheidsrelatie. In de hoop meer duidelijkheid te krijgen over hoe het samenstel van relevante factoren uitvalt, heeft een advocaat via een WOB-verzoek de minuten bij twintig ingewilligde aanvragen van oudere vreemdelingen opgevraagd. Door de vergaande anonimisering boden deze minuten helaas weinig inzicht in de door IND verrichte beoordelingstoets. Anders dan voorheen zijn thans dus geen concrete maatstaven bekend op grond waarvan bij voorbaat duidelijk is of een aanvraag van een oudere op grond van artikel 8 EVRM gehonoreerd zal worden. Hopelijk biedt de rechtspraak of een uitwerking in beleid in 2017 hierover meer duidelijkheid.

Verblijfsrecht na verlies van het Nederlanderschap

Kunnen personen die hun Nederlandse nationaliteit verliezen het verblijfsrecht dat zij bezaten voordat zij het Nederlanderschap verkregen, herkrijgen? Deze vraag is de afgelopen jaren meermalen aan de Vragendienst voorgelegd. Gerd Westendorp beantwoordde de vraag in A&MR 2011, nr. 10, voor wat betreft het herleven van het verblijfsrecht bij intrekking van het Nederlanderschap op grond van artikel 14 lid Rijkswet op het Nederlanderschap (indien de verkrijging of verlening van het Nederlanderschap berust op een valse verklaring of bedrog, dan wel op het verzwijgen van enig relevant feit). In beginsel herleeft dan het oude verblijfsrecht, maar afhankelijk van hun aard kunnen de verstrekte gegevens ook gevolgen hebben voor het verblijfsrecht. In 2016 werden vragen gesteld over het 'herleven' van een oud verblijfsrecht bij verlies van het Nederlanderschap door het vrijwillig verkrijgen van een andere nationaliteit of het afleggen van een verklaring van afstand (**artikel 15 lid 1 onder a resp. b RWN**). Bij gebrek aan rechtspraak over deze kwestie is gekeken naar de wetsgeschiedenis. Op basis daarvan is geconcludeerd dat de wet- en regelgeving geen aanknopingspunten bieden voor het standpunt dat het verblijfsrecht ook automatisch herleeft bij verlies van het Nederlanderschap op deze gronden. Vreemdelingen die hun Nederlandse nationaliteit hebben verloren kunnen echter op grond van artikel 3.51 lid 1 onder d en e Vb 2000 als oud-Nederlander in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning 'humanitair tijdelijk'. Hebben zij de Nederlandse nationaliteit verloren door een verklaring van afstand af te leggen, dan gelden de voorwaarden die nader zijn uitgewerkt in B4/2.3 Vc 2000. Vreemdelingen die de Nederlandse nationaliteit vrijwillig hebben verloren, kunnen in aanmerking komen voor wedertoelating als zij in Nederland zijn geboren en getogen of er sprake is van bijzondere banden met Nederland (**B9/2.1 en 2.2 Vc 2000**).

Samenwerking met verschillende partners is voor SMN van groot belang.

8. Organisatie

Bestuur

Het bestuur van SMN stelt de strategische en financiële kaders en houdt toezicht op de activiteiten. Het bestuur, dat in 2016 vier keer vergaderde met de directeur, heeft de volgende (onbezoldigde) leden:

- Adriana van Dooijeweert, voorzitter College voor de Rechten van de Mens (voorzitter)
- Rob Dortland, consultant en interim-manager
- Piet van Geel, plaatsvervangend lid College voor de Rechten van de Mens (penningmeester)
- Julien Luscuere, advocaat te Rotterdam (secretaris)
- Peter Rodrigues, hoogleraar immigratierecht, Universiteit Leiden
- Karin Zwaan, onderzoeker, Centrum voor Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen

Team

De medewerkers van SMN ontwikkelen de activiteiten en voeren die uit, onder leiding van de directeur. In 2016 had SMN tien personen in dienst, van wie twee op oproepbasis. De secretaris van de Commissie Meijers maakt deel uit van het team en is formeel in dienst bij SMN. Deze functie wordt echter gefinancierd uit de middelen van de Commissie Meijers en de secretaris wordt inhoudelijk aangestuurd door het dagelijks bestuur van die commissie.

Ontwikkelingen en resultaten in het afgelopen jaar

Voorjaar 2016 verliet Sander Schuitemaker SMN om bij Defence for Children beleidsmedewerker kinderen en migratierecht te worden. In het najaar viel de cursuscoördinator langdurig uit door ziekte. De in 2015 ingezette werkwijze om de oproepkrachten, onder supervisie, meer juridisch inhoudelijke werkzaamheden te laten verrichten is met succes voortgezet. Het voorkomen dat medewerkers overbelast raken, was in 2016 opnieuw een aandachtspunt.

Samenwerking met verschillende partners is voor SMN van groot belang. Behalve met vele individuele experts uit het migratierecht werkte SMN inhoudelijk samen met VluchtelingenWerk Nederland aan Asiel&Migrantenrecht en de Vragendienst. Voorts kon SMN gebruikmaken van de ICT van VluchtelingenWerk. Jurisprudentie Vreemdelingenrecht gaf SMN samen met de Sdu uit. Naast het faciliteren van de secretaris van de Commissie Meijers, droeg SMN opnieuw financieel bij aan het werk van deze expertgroep. Daarnaast werkte SMN in 2016 samen met De Nieuwe Poort en het Expatcenter Amsterdam aan het project 'Nieuwe ontmoetingen in het migratiedebat'.

Bijlage I

Cursusprogrammering 2016

Plaats	Cursus	Docenten/sprekers	
Utrecht	Actualiteiten inreisverbod (1)	mr. A. Pahladsingh	mr. M.F. Wijngaarden
Utrecht	Kinderen in het migratierecht	mr. G. Cardol	mr. T.P.A. Weterings
Utrecht	Middelenvereiste en intrekking verblijfsvergunning	mr. C.E.S. Clerx	mr. M. Wiersma
Utrecht	Actualiteiten jurisprudentie HvJ EU (1)	prof. mr. C.A. Groenendijk	mr. A. Pahladsingh
Amsterdam	Actualiteiten vreemdelingenbewaring (1)	mr. M.L. van Riel	mr. J.R.K.A.M. Waasdorp
Amsterdam	Flitscursus: prejudiciële vragen over ingang inreisverbod en bewaring	mr. A. Pahladsingh	mr. M.F. Wijngaarden
Utrecht	Actualiteiten vreemdelingenbewaring (2)	mr. M.L. van Riel	mr. J.R.K.A.M. Waasdorp
Utrecht	Actualiteiten gezinsmigratie	mr.dr. M.H.A. Strik	mr. B. Wegelin
Utrecht	Nieuwe Asielprocedure- en Opvangrichtlijn	mr. J.C.E. Hoftijzer	mr. S. Wierink
Amsterdam	Bestuursprocesrecht in de migratiepraktijk	mr. T. Groenewegen	mr. B. van Velzen
Amersfoort	WRV-bijeenkomst (1)	prof. mr. C.A. Groenendijk	mr. B. Wegelin
		mr. G.W.J. Harten	mr. I.J.M. Oomen
		mr. E. Hilbrink	mr. T.P.A. Weterings
		mr. W. Eikelboom	mr. P. Banda
		mr.dr. M. Reneman	
Amsterdam	Masterclass 'Artikel 8 EVRM'	mr. E. Hilbrink	mr. T.P.A. Weterings
Amsterdam	Masterclass 'Openbare Orde'	mr. P. Boeles	drs. F. Heinink

Plaats	Cursus	Docenten/sprekers	
Amsterdam	Crimmigration: verbanden tussen strafrecht en vreemdelingenrecht	mr. L. Fernandez Ferreiro	mr. M.F. Wijngaarden
Amersfoort	Middelenvereiste en intrekking verblijfsvergunning	mr. C.E.S. Clerx	mr. M. Wiersma
Amsterdam	Actualiteiten vreemdelingenbewaring (3)	mr. M.L. van Riel	mr. B. van Velzen
Amsterdam	Actualiteiten jurisprudentie HvJ EU (2)	prof. mr. C.A. Groenendijk	mr. A. Pahladsingh
Amersfoort	Actualiteiten vreemdelingenbewaring (4)	mr. M.L. van Riel	mr. B. van Velzen
Amsterdam	Actuele ontwikkelingen rond de Dublinverordening	mr. P.H. Banda	mr. W. Eikelboom
Amersfoort	Actualiteiten inreisverbod (2)	mr. A. Pahladsingh	mr. M.F. Wijngaarden
Utrecht	BRP: Weg ermee?	mr. C.J. Ullersma dhr. R. Zijlstra	dhr. J. Welfing
Amersfoort	Digitaal procederen in het vreemdelingenrecht	mr. G.W.J. Harten	mr. I.J.M. Oomen
Amersfoort	WRV-bijeenkomst (2)	mr. A. Pahladsingh mr. C. Ullersma mr. M. Peeters prof. G.R. de Groot dr. mr. P. Krop	mr. J. Luscuere prof. dr. mr. B. de Hart dr. E. Bloemen mr. H. de Voer
Utrecht	Actualiteiten vreemdelingenbewaring (5)	mr. M.L. van Riel	mr. B. van Velzen

Bijlage II

Selectie van in 2016 bijgewoonde bijeenkomsten

Datum	Organisatie	Onderwerp
12-1-2016	European Migration Network, Ministerie van Veiligheid & Justitie 'European Conference 2016	Promoting the multidisciplinary approach in addressing migrant smuggling'
15-1-2016	Centrum voor religie en recht, Vrije Universiteit	Symposium 'Bekeringsverhalen asielzoekers'
23-2-2016	Spui 25, Universiteit van Amsterdam	De vluchtelingen crisis. Politieke constellaties en historische patronen
4-3-2016	Centrum voor Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen	Conferentie 'Migration on the move'
17-3-2016	Sectie Migratierecht, Vrije Universiteit	Congres 'Hoge asielinstroom: gevolgen voor de rechtspraak'
14-4-2016	Sdu	Symposium 'Inreisverbod. Op het snijvlak van het vreemdelingenrecht en het strafrecht'
22-4-2016	Commissie Meijers	Lustrumcongres 'De rechtsstatelijkheid van de Europese Unie'
25-4-2016	Stichting LOS, Amnesty International Nederland e.a.	Symposium 'Opsluiten of beschermen? Kwetsbare en staatloze mensen in vreemdelingendetentie'

Datum	Organisatie	Onderwerp
10-5-2016	VluchtelingenWerk Nederland	Bijeenkomst Werkgroep Rechtshulp aan Vluchtelingen
27-5-2016	European Immigration Lawyers Network	Conference 'Economic migration to and within the EU'
16-6-2016	Vereniging RIMO, Van Vollenhoven Instituut, Universiteit Leiden	Symposium 'Bewijs van huwelijk en afstamming in het licht van migratie'
30-6-2-16	Expertisecentrum Europees recht, Ministerie van Buitenlandse Zaken	Cursus 'Europees recht op internet'
4-7-2016	Expertisecentrum Europees recht, Ministerie van Buitenlandse Zaken	Seminar 'Migratie'
30-8-2016	Centrum voor Migratierecht, Radboud Universiteit Nijmegen	Boekpresentatie 'Nederlands Migratierecht'
8-9-2016	Boom Juridische uitgevers	Boekpresentatie 'Handboek Terugkeerbesluit'
14-9-2016	Prakken d'Oliveira Human Rights Lawyers	Opening nieuw kantoor; paneldiscussie over de invloed van de media op het recht
13,14-10-2016	Maastricht University	Afscheidssymposium prof. De Groot
18-11-2016	VluchtelingenWerk Nederland	Bijeenkomst Werkgroep Rechtshulp aan Vluchtelingen

Datum	Organisatie	Onderwerp
11-11-2016	Amnesty International Nederland e.a.	'Onze man in Malaga': afscheidssymposium Rene Bruin
17-11-2016	Hanneke Steenbergenscriptieprijs	Uitreiking scriptieprijs 2016; seminar 'Crimmigrație en beslissen over grenzen'
9-12-2016	Directie Migratiebeleid, Ministerie van Veiligheid e.a.	Conferentie 'State of the art: Governance of migration and diversity'

Bijlage III

Publicaties van medewerkers in 2016

T. Abali	'Vraag & Antwoord: Heeft echtgenote van Turkse zelfstandige recht op vrijstelling MVV-vereiste op grond van standstill-bepaling Associatieovereenkomst EEG-Turkije?', A&MR 2016, nr. 3
K.E. Geertsema	Uitspraak uitgelicht: Nieuw asielmotief + ex nunc rechterlijke toets = bestuurlijke lus, A&MR 2016, nr. 3
K.E. Geertsema	'Uitspraken uitgelicht: Vijf uitspraken van de Afdeling. De nieuwe rechterlijke toetsing asiel, A&MR 2016, nr. 5
K.E. Geertsema	'Promotieverslag: Solidariteit moet meer zijn dan een slogan', A&MR 2016, nr. 9
K.E. Geertsema	'Redactioneel: Niet etniseren, toch discrimineren', A&MR 2016, nr. 10
K.E. Geertsema & C.H. de Jonge van Ellemeet	Interview Navi Pillay: 'Alarmerend dat in Europa met zijn lange traditie van beschermen van mensenrechten nu kernwaarden de met voeten worden getreden', A&MR 2016, nr. 6-7
C.H. de Jonge van Ellemeet	'Promotieverslag: hoe conservatiever over zorgen en opvoeden, hoe gastvrijer het gezinsmigratiebeleid', A&MR 2016, nr. 8

J. de Lange

'Symposiumverslag: Geloofwaardigheid van bekeringen getoetst', A&MR 2016, nr. 2

A.M. Reneman, J. de Lange
& J. Smeekes

'Medische waarheidsvinding en geloofwaardigheidsbeoordeling in asielzaken', A&MR 2016, nr. 10

G.E.W. Westendorp &
J. de Lange

'Vraag & Antwoord: Wat gebeurt er met het verblijfsrecht van een Unieburger wanneer hij een beroep doet op de bijstand?'
A&MR 2016, nr. 5

L. van Wijnbergen

'Vraag & Antwoord: Als een verblijfsvergunning met terugwerkende kracht is ingetrokken, mag de Belastingdienst dan de zorgtoeslag en huurtoeslag over die periode terugvorderen?', A&MR 2016, nr. 9